

Veel gestelde vragen nieuwe werkwijze en regeling Functioneel Gebruik Erfgoed

Versie 26 oktober 2021

Nieuwe werkwijze

1. Waarom is gekozen voor een nieuwe werkwijze?

Er is gekozen voor een nieuwe werkwijze omdat we zo veel mogelijk projecten *verder willen helpen*. Onze ervaring is dat er snel naar de subsidiemogelijkheden wordt gevraagd, terwijl subsidie soms helemaal niet nodig is om een project uit te kunnen voeren. Soms is het al voldoende als een planeconoom meekijkt hoe de businesscase geoptimaliseerd kan worden of soms is een project geholpen met een lening. Met de nieuwe werkwijze kijken we breder dan subsidie: wat is er écht nodig om een project verder te helpen?

2. Wanneer en hoe kan ik bij de provincie terecht met vragen?

Een restauratie, herbestemming of verduurzaming van uw monument is een hele klus. Eigenaren hebben vaak veel vragen: Waar begin ik mijn proces? Welke deskundigen moet ik inschakelen? Kan ik subsidie krijgen en zo ja, onder welke voorwaarden? Stuur uw vraag naar provincieloket@gelderland.nl of bel (026) 359 99 99. U kunt ook gebruik maken van het [vragenformulier](#). Wij helpen u graag verder en zorgen ervoor dat uw vraag bij de juiste expert terecht komt.

3. Welke stappen moeten verplicht doorlopen worden om een subsidieaanvraag te kunnen doen?

Als uw initiatief om uw monument te restaureren, herbestemmen of verduurzamen concreter is, dan gaan we graag met u in gesprek om de behoeften en (subsidie)mogelijkheden in beeld te brengen. Het is dan verplicht om een aantal stappen te doorlopen.

Stap 1: Een verkennend gesprek. Wanneer uw project beschreven is in een projectplan, u beschikt over een bouwkundig inspectierapport, een kostenraming en een dekkingsplan dan is het zinvol om een verkennend gesprek aan te vragen. Tijdens dit gesprek verkennen we het project, de relatie met de omgeving, betrokken partijen, kansen, knelpunten en worden de financiën besproken. Aan het einde van het gesprek is duidelijk of wij het project verder kunnen helpen en wat daarvoor nodig is. Dit kan bijvoorbeeld procesondersteuning, kennis, specialistische expertise, financiering of iets anders zijn. In de praktijk blijkt dat er vaak meerdere verkennende gesprekken nodig zijn om door te gaan naar stap twee.

Stap 2: Een intakegesprek. Dit is de stap richting een concrete subsidieaanvraag. Het project is dan bijna uitvoeringsgereed. De initiatiefnemer vult het intakeformulier in die door de provincie wordt toegestuurd. Op basis van het formulier vindt een intakegesprek plaats waar alle wensen en omstandigheden op tafel komen en waar bij voorkeur ook de gemeente of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aanwezig is. Ook worden de financiën doorgenomen: de investeringen, opbrengsten en exploitatiebegroting. Tijdens en na het intakegesprek toetsen we de financieringsbehoefte en -mogelijkheden. We bespreken de kosten en opbrengsten en kijken of er sprake is van een financieel tekort. Pas als er geen of onvoldoende

sprake is van een verdienmodel, komt provinciale subsidie in beeld. Het is mogelijk dat het Nationaal Restauratiefonds ook aan tafel zit.

Stap 3: De onrendabele top en/of subsidiabele kosten worden bepaald en de eventuele subsidie kan officieel aangevraagd worden. De provincie stuurt hiervoor de digitale aanvraagformulieren toe.

4. Hoe wordt het onderscheid tussen categorie I en categorie II projecten gemaakt?

Op grond van het verkennende gesprek kan een onderscheid worden gemaakt tussen categorie I projecten en categorie II projecten. In categorie I vallen aanvragen waarbij het gaat om reguliere restauratiewerkzaamheden of energieaanpak aan één gebouw en waarbij snel duidelijk is dat de kosten niet terugverdiend kunnen worden. De aanvraagprocedure is korter en het maximale subsidiebedrag lager (max. € 250.000.). Tot categorie II behoren aanvragen waarbij complexere restauraties of energiemaatregelen aan de orde zijn of als er sprake is van herbesteding. Dit zijn veelal gebiedsgerichte of integrale projecten. Bij aanvragen in categorie II is meer onderzoek naar de kosten en opbrengsten nodig. De maximale subsidie voor deze categorie is € 500.000.

Richtlijnen om te bepalen of er sprake is van een aanvraag onder categorie I of II:

Categorie I	Categorie II
Reguliere restauratiewerkzaamheden en/of energieaanpak aan één gebouw	Complexere restauratiewerkzaamheden en/of energieaanpak aan één of meerdere gebouwen
Objectgerichte aanpak	Gebiedsgerichte en/of integrale aanpak
Geen herbesteding	Herbesteding
Geen verdienmodel mogelijk	Eventueel wel een verdienmodel mogelijk

Verkennend gesprek

5. Hoe kan ik een verkennend gesprek aanvragen?

Wanneer uw project beschreven is in een projectplan, u beschikt over een bouwkundig inspectierapport, een kostenraming en een dekkingsplan dan gaan we graag met u in gesprek over de kansen en (subsidie)mogelijkheden. Zonder deze documenten is een gesprek weinig zinvol. U kunt zich aanmelden voor een verkennend gesprek door [dit formulier](#) in te vullen. Wij nemen vervolgens contact op voor het inplannen van een afspraak.

Intake gesprek

6. Hoe kan ik een intakegesprek aanvragen?

U kunt niet rechtstreeks een intakegesprek aanvragen. Afhankelijk van de uitkomsten van het verkennende gesprek sturen wij al dan niet een intakeformulier toe. Deze vult u in en stuurt u terug. Vervolgens wordt de afspraak voor een intakegesprek gemaakt.

7. Wat is het doel van een intakegesprek?

Het doel van het intakegesprek is om dieper op het project in te gaan: we bespreken de inhoud, overige kansen die meegenomen kunnen worden en de financiën. Aan het einde van het gesprek weten we welke acties nog nodig zijn om het project te kunnen gaan uitvoeren. In intakegesprek voeren we pas als het project (bijna) uitvoeringsgereed is.

Rol van de provincie

8. Hoe kan de provincie mij helpen om mijn initiatief verder te brengen?

Wij vinden het belangrijk om ons Gelderse erfgoed in stand te houden voor de toekomst. Wij ondersteunen hierbij op verschillende manieren. In eerste instantie vragen wij waarom u onze hulp nodig heeft. Loop het project vast en komt u niet verder? Of heeft u een vraag over de manier hoe u verduurzaming het beste aan kunt pakken? Als u hulpvraag helder is, kijken wij hoe we kunnen

helpen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het leveren van expertise, meekijken met de businesscase, inzetten van ons netwerk, helpen bij het uitvoeren van onderzoek etc. Als er sprake is van een financieel tekort, dan kijken we naar mogelijkheden voor een lening of subsidie. Subsidie zien wij als het sluitstuk van het proces.

De aanvraag

9. Hoe kan ik een subsidieaanvraag indienen?

Het aanvraagformulier krijgt u van ons toegestuurd (via een link naar het subsidieportaal) wanneer alle stappen van de werkwijze zijn doorlopen (zie vraag 3). Alleen digitaal via het SubsidiePortaal ingediende aanvragen worden in behandeling genomen. Om in te loggen heeft u DigiD of eHerkenning nodig. Als u deze nog niet heeft, adviseren wij om dit tijdig aan te vragen aangezien dit meerdere werkdagen kan duren. Aanvragen 'op papier' worden niet in behandeling genomen.

10. Kan ik gedurende het gehele jaar een aanvraag indienen?

Ja, dat kan. Let wel: er is een subsidieplafond ingesteld voor deze regeling. Dat betekent dat er een maximum budget beschikbaar is gesteld. Als het maximum bereikt is, kunnen er geen aanvragen meer worden ingediend.

11. Wie kan subsidie aanvragen en ontvangen?

De eigenaar of zakelijk gerechtigde kan een aanvraag indienen. Of ieder ander die daarvoor gemachtigd is door deze partijen. Denk bij een zakelijk gerechtigde bijvoorbeeld aan iemand die een erfpacht heeft of een recht van opstal. Een huurder valt hier niet onder.

De eigenaar van of zakelijk gerechtigde kan subsidie ontvangen. Dit kan zowel een rechtspersoon als een natuurlijk persoon (privé persoon) zijn.

12. Wat moet ik aanleveren bij een aanvraag voor onderzoek of procesbegeleiding?

- a. een onderzoeksplan waarin in ieder geval het doel en het resultaat van de activiteit is aangegeven;
- b. offertes van de voor de subsidiabele activiteiten in te schakelen derden;
- c. een instemmende verklaring van de eigenaar indien de aanvraag door een ander wordt ingediend.

Aanvullende tips voor het onderzoeksplan: naast een omschrijving van het doel en resultaat is het goed om ook de volgende informatie op te nemen:

- Welke voorbereidende activiteiten en eventuele onderzoeken al zijn uitgevoerd en door wie;
- Welke partijen zijn betrokken bij het onderzoek/proces, in welke rol en welke resultaten leveren ze?
- Wat zijn eventuele risico's en onzekerheden?
- Motivatie waarom dit subsidiepercentage en -bedrag nodig is om het onderzoek/procesbegeleiding uit te voeren
- De manier waarop het onderzoek bijdraagt aan de uitvoering van het project in een vervolgfase.

De subsidieregels

13. Voor welke activiteit kan subsidie worden verleend?

U kunt een subsidie aanvragen voor:

- a. restauratie van erfgoed;
- b. maatregelen ter vermindering van energieverbruik van erfgoed of innovatieve maatregelen, specifiek gericht op behoud van monumentale waarden, die energiedistributie uit hernieuwbare energiebronnen mogelijk maken;
- c. herbestemming van erfgoed;
- d. een combinatie van de activiteiten onder a, b en c;
- e. het verrichten van onderzoek of procesondersteuning ter voorbereiding van de activiteiten in de onderdelen a, b, c, of d.

- f. het onderzoek of de procesondersteuning als bedoeld onder e kan ook betrekking hebben op gebieden met erfgoedwaarden of beeldbepalende panden.

14. Welk soort onderzoeken komen in aanmerking?

Onderzoeken moeten altijd gericht zijn op uitvoering in een vervolgfase. Onderzoeksprojecten kunnen variëren van een haalbaarheidsstudie, een waardestellend onderzoek om de cultuurhistorische waarden te bepalen, een onderzoek naar de verduurzamingsmogelijkheden tot ontwikkelstudies van een erfgoed. Ook kunnen nieuwe vormen van samenwerking en procesondersteuning voor complexe projecten onderwerp zijn van een onderzoeksproject.

15. Waar vind ik de subsidieregels?

De nieuwe regels zijn te vinden in de Regels Ruimte voor Gelderland (RRvG) onder het kopje 'extra informatie en tips' op [deze pagina](#). Hiervan zijn de paragrafen 7.1 en 7.4 het belangrijkste voor wat betreft een aanvraag "functioneel gebruik erfgoed". Daarnaast is ook de toelichting op paragraaf 7.4 (te vinden als bijlage 4 en 5 onderaan de RRvG) van belang. De RRvG worden uitgevoerd onder de 'paraplu' van de Algemene Subsidieverordening Gelderland.

16. Wat wordt verstaan onder een erfgoed?

Een erfgoed in de zin van de regeling is een monument, niet zijnde een woonhuis, dat door de Rijksoverheid of een gemeente is aangewezen als beschermd monument als bedoeld in de Erfgoedwet of een gemeentelijke verordening. Het is dus ook mogelijk om voor de instandhouding van groen erfgoed of roerend erfgoed (varend, rijdend of vliegend) een subsidieaanvraag in te dienen, mits het een Rijks- of Gelders gemeentelijk monument betreft.

17. Kan ik subsidie aanvragen als het monument oorspronkelijk niet gebouwd is als woonhuis, maar ik er nu wel in woon?

Dat kan. We hanteren voor een woonhuis de definitie dat het erfgoed oorspronkelijk gebouwd is als woonhuis. Niet als woonhuizen worden aangemerkt: gebouwen die deel uitmaken van een geregistreerd museum, kerkgebouwen, pastorieën, kastelen, paleizen, buitenplaatsen, landhuizen, gebouwen van liefdadigheid, molens, gemalen, agrarische gebouwen en watertorens. Dus als u bijvoorbeeld een gemaal wil herbestemmen als woonhuis, dan kunt u een verkennend gesprek aanvragen. Uiteraard kijken we dan goed naar de inhoud van het plan, de kosten en opbrengsten en de reden waarom u het niet zelf zou kunnen bekostigen.

18. Wat wordt concreet verstaan onder maatregelen ter vermindering van energieverbruik van erfgoed of innovatieve maatregelen, specifiek gericht op behoud van monumentale waarden, die energiedistributie uit hernieuwbare energiebronnen mogelijk maken?

Onder maatregelen ter vermindering van energieverbruik bedoelen we bijvoorbeeld isolatie van dak, muren, vloer en ramen. Met innovatieve maatregelen bedoelen we bijvoorbeeld de plaatsing van dakpannen die ook zonnepaneel zijn waardoor het aanzicht van het monument niet significant verandert. Plaatsing van 'normale' zonnepanelen vallen hier dus niet onder. Ook de plaatsing van warmtepompen ed. valt hier niet onder, aangezien deze niet specifiek gericht zijn op behoud van de monumentale waarden.

19. Kan ik een aanvraag indienen als ik alleen energiematregelen of herbestemming, zonder restauratie uitvoer?

Ja, dat is mogelijk. Wel zullen we in de voorbereidende gesprekken altijd kijken of kansen zijn om alle componenten (restauratie, energiepak en herbestemming) mee te nemen. We vragen immers ook om een totaalplan voor het erfgoed.

20. Wat wordt bedoeld met een bestendige bestemming?

Aan de hand van een exploitatiebegroting kan bestendig gebruik van erfgoed worden vastgesteld. Een exploitatiebegroting geeft namelijk inzicht in de vraag of de exploitatie- en beheerskosten van

het erfgoed voor de komende periode gedekt kunnen worden uit de activiteiten die in of op het erfgoed plaatsvinden of gaan plaatsvinden.

21. Wat wordt bedoeld met uitvoeringsgereed?

Uitvoeringsgereed betekent dat de uitvoering van het project binnen 13 weken kan starten. In de praktijk betekent dit onder meer dat alle benodigde vergunningen verleend moeten zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een onherroepelijke omgevingsvergunning, maar ook aan de Wet natuurbescherming (Wnb), zie vraag 22 voor meer toelichting.

22. Wat betekent de Wet natuurbescherming (Wnb) voor mijn project?

In Nederland worden natuurgebieden, planten- en diersoorten beschermd via de Wet natuurbescherming (Wnb). Het restaureren, verduurzamen of herbestemmen van groen en gebouwd erfgoed kan effect hebben op soorten die beschermd zijn onder de Wnb of op een Natura 2000-gebied. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is dan een ontheffing of een vergunning vereist.

Of u een ontheffing of vergunning nodig heeft, hangt af van een aantal factoren. Belangrijk is dus om voordat u een aanvraag doet, uit te (laten) zoeken of uw project effect heeft op beschermde soorten, om zo op een later moment vertraging te voorkomen. Een ecologisch deskundige kan met een quickscan bepalen welke beschermde soorten er voorkomen en wat de effecten van uw activiteit op deze soorten kunnen zijn. Uit het onderzoek komt dan naar voren of u verplicht bent een ontheffing aan te vragen. Als u werkzaamheden in of nabij een Natura 2000-gebied uitvoert, kan het zijn dat een vergunning nodig is. In de quickscan kan de deskundige ook beoordelen of u verplicht bent om een vergunning aan te vragen.

23. Wat wordt bedoeld met het criterium beleefbaarheid?

Bij dit criterium beoordelen we in hoeverre een project bijdraagt aan de beleving van het erfgoed. Dit criterium kent meerdere aspecten, zoals de maatschappelijke toegankelijkheid: door middel van openstelling van erfgoed kunnen zoveel mogelijk mensen genieten van het Gelders erfgoed. Een ander voorbeeld is de participatie van burgers: het betrekken van de lokale bevolking, de inzet van vrijwilligers en/of mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. De mogelijkheden hiervoor variëren per project.

24. Wat wordt bedoeld met integrale instandhoudingsvisie op en financiering van het erfgoed?

Er moet sprake zijn van een integrale instandhoudingsvisie en financiering van het erfgoed. Oftewel: één totaalplan. Dit zorgt voor een toekomstbestendige visie en exploitatie en voorkomt dat projecten in meerdere onderdelen worden opgeknipt.

25. Hoeveel subsidie kan ik ontvangen?

- De hoogte van de subsidie voor categorie I aanvragen bedraagt maximaal 50% van de subsidiabele kosten met een minimum van € 25.000 en een maximum van € 250.000.
- De hoogte van de subsidie voor categorie II aanvragen bedraagt niet meer dan de bijdragen van de aan het project deelnemende partijen met een minimum van € 25.000 en een maximum van € 500.000.
- De hoogte van de subsidie voor onderzoek en procesondersteuning, bedraagt maximaal 50% van de kosten van de subsidiabele activiteit, met een minimum van € 5.000 en een maximum van € 50.000.

26. Hoe wordt het tekort bepaald?

Het tekort wordt bepaald door de kosten voor de restauratie, energieaanpak en herbestemming af te zetten tegen de baten (opbrengsten ed). Bij de berekening van het tekort wordt geen rekening gehouden met bruto aanvangsrendementen en risicovoorzieningen hoger dan 5% bij (her)bestemming naar een hoofdfunctie wonen of een commerciële functie. Bij (her)bestemming naar een andere functie geldt bij deze berekening een bruto aanvangsrendement van 8%.

27. Welke kosten worden aangemerkt als subsidiabele kosten en welke niet?

- In principe zijn alle noodzakelijke kosten voor restauratie, energieaanpak (zie ook vraag 18) en herbesteding subsidiabel, voor zover sober en doelmatig. De opgevoerde restauratiekosten dienen te voldoen aan de lijst van subsidiabele kosten (bijlage 4 van de Regels RvG) en de uitvoeringsvoorschriften (bijlage 5 van de Regels RvG) ten behoeve van de berekening van de subsidiabele instandhoudingskosten.
- Voor zover asbest onderdeel uitmaakt van de bouwkundige constructie/het casco, zijn de saneringskosten subsidiabel. Het saneren van aan de buitenlucht blootgestelde dakbedekking is in deze regeling niet subsidiabel. Hiervoor kunt u zich richten tot de Rijksoverheid.
- De kosten voor normaal onderhoud (denk bijvoorbeeld aan schilderwerk) zijn niet subsidiabel.
- De kosten van het exploiteren of beheren van een erfgoed zijn niet subsidiabel.

28. Waar vind ik een lijst met erkende aannemers?

Die vindt u in het [Register Kennis en Kunde](#) of in het register van [Erkende bedrijven - Stichting ERM](#). Een aannemer die is aangesloten bij de restauratievakgroep vindt u in de ledenlijst van de [Vakgroep Restauratie](#).

29. Wat wordt verstaan onder de inspanningsverplichting voor leerwerkplaatsen?

Er is nu en in de toekomst een grote behoefte aan voldoende en deskundig geschoolde restauratievakmensen. Aan de inspanningsverplichting van het opleiden van leerlingen wordt voldaan wanneer een werknemer (aantoonbaar) een opleiding of cursus volgt in de restauratiesector, gelieerd aan bijvoorbeeld het [Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen](#) (NCE) of het [Gelders Restauratiecentrum](#) (GRC).

Disclaimer: De antwoorden bevatten een beknopte weergave van de aanpak monumentaal erfgoed en onze subsidieregels. De antwoorden zijn uitsluitend bedoeld om de lezer op weg te helpen bij vragen. Zij bevatten geen beslissende uitleg van de regels of het beleid.